

**T.C.
TÜTÜN VE ALKOL
PIYASASI DÜZENLEME KURUMU**

TÜTÜN MAMULLERİ PAKETLERİNDEKİ BİRLEŞİK UYARILARIN ÜLKEMİZ VE DÜNYA UYGULAMALARI

Sebahattin KUŞ
Tütün ve Alkol Kontrolü Daire Başkanlığı
Uzman
sebahattin.kus@tapdk.gov.tr

4. Sigara ve Sağlık Ulusal Kongresi
10 Haziran 2010
ELAZIĞ

Yazılı Sağlık Uyarıları

2006 yılından itibaren sigara paketlerinde 2 uyarı yazısı;

“Sigara içmek öldürür”

“Sigara içmek size ve başkalarına ciddi zararlar verir”

şeklindeki iki genel uyarıdan biri,

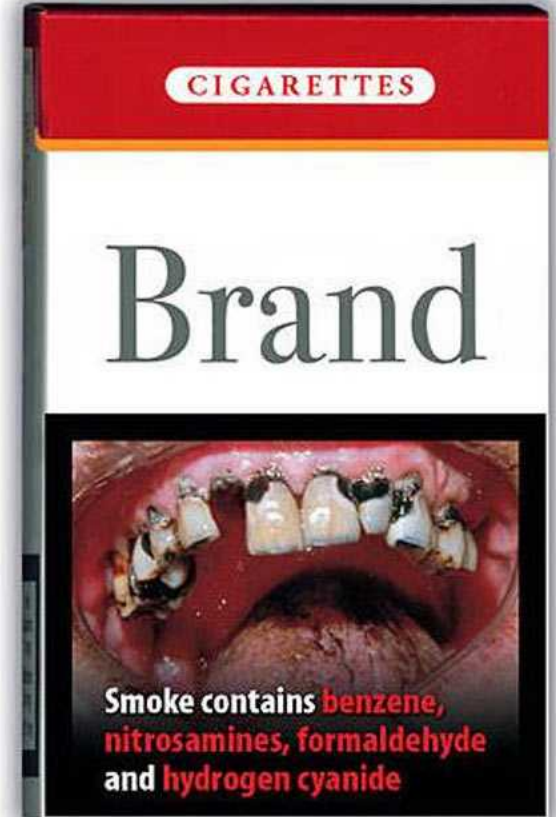
Yazılı Sağlık Uyarıları

ve Tütün Mamullerinin Zararlarından Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ekinde tanımlanan ek uyarılardan (14 adet) birinin bulunacağı hükmü bugüne kadar uygulanana gelmiştir.

Birleşik Sağlık Uyarıları

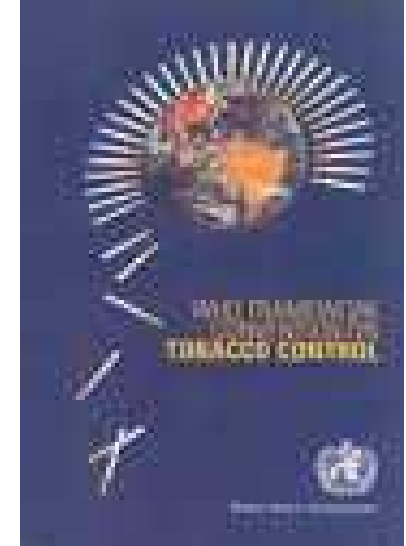
Hem yazılı hem de resimli sağlık uyarılar ise “birleşik uyarılar”dır. Mevzuatımızda birleşik uyarılar, bahsi geçen Yönetmelik ekinde yer alan ek uyarılardaki metinler ile bu metinlere karşılık gelen ve kaynak listede yer alan metin, fotoğraf, çizim veya resimlerden oluşan uyarılar olarak tanımlanmaktadır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Hükümleri

Dünyada birleşik uyarıların temeli, tütün kullanımının giderek artması ve dünya çapında insan sağlığını tehdit edecek boyutlara ulaşması nedeniyle bu duruma karşı geliştirilen ve bu konudaki ilk uluslararası anlaşma özelliğini taşıyan Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan ve ülkemizle birlikte 200'e yakın ülke tarafından imzalanan "Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi (TKÇS)"nde atılmıştır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Hükümleri

Sözleşmenin tütün mamullerinin paketlenmesi ve etiketlenmesine ilişkin 11 inci maddesinde;

.....

Tütün mamullerinin her bir paket ve ambalajında ve bu mamullerin dış paketlenme ve etiketlerinde tütün kullanımının zararlı etkilerini anlatan ve diğer uygun mesajları veren sağlık uyarıları olmalıdır.

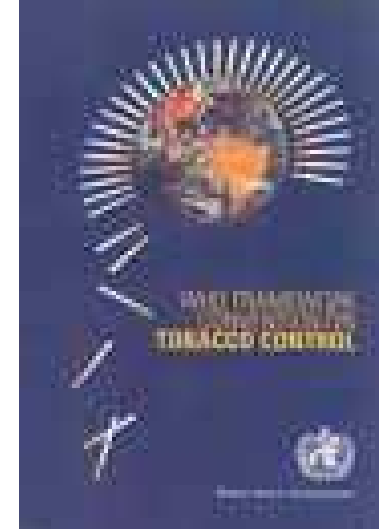
Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Tütün Kontrolü Çerçeve Sözleşmesi Hükümleri

Bu uyarılar ve mesajlar:

- i. Yetkili ulusal otoritelerce onaylanmalıdır.*
- ii. Dönüşümlü olarak kullanılmalıdır.*
- iii. Büyük, açık, görülebilir ve okunabilir olmalıdır.*
- iv. Görünebilir alanın %50 veya daha fazlasında olabilir ancak %30'dan az olmamalıdır.*
- v. Resimler ya da şekiller halinde olabilir veya bunları içerebilir.”*

Hükümlerini içermektedir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Ulusal Tütün Kontrol Programı Hükümleri

Programın “A.6.Ürün Kontrolü ve Tüketicinin Bilgilendirilmesi” başlığı altında;

“Üreticiler tarafından tütün mamullerinin piyasaya arz ambalajı üzerinde, tütün kullanımının zararlı etkilerini anlatan sağlık uyarılarının ve çarpıcı fotoğrafların yer almasını sağlayacak yasal düzenlemelerin uygulamaya konması, tütün konvansiyonuna işlerlik kazandırılması”

Hükmü ile birleşik uyarılar ulusal mevzuatımızda yerini almıştır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Avrupa Birliği Mevzuatı Hükümleri

Üye devletlerde tütün mamullerinin imalatı, sunumu ve satışı ile ilgili kanun, yönetmelik ve idari hükümlerin uyumlaştırılmasına yönelik 05/06/2001 tarihli **2001/37/EC** sayılı Direktif;

“Sigara içmenin sağlık üzerindeki etkilerini gösteren renkli fotoğrafların ve diğer şekillerin uygulanmasına dair kuralları iç piyasa hükümlerinin zarar görmemesi koşuluyla kabul edilebilir.”
hükmünü içermektedir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Avrupa Birliği Mevzuatı Hükümleri

Direktif'te yer alan bu hüküm çerçevesinde
“Tütün Paketleri Üzerinde Renkli Fotoğrafların ve
Diğer İllüstrasyonların Sağlık Uyarıları Olarak
Kullanımına İlişkin 2003/641/EC Numaralı
Komisyon Kararı”
yayımlanarak tütün mamulleri paketleri üzerinde yer
verilecek birleşik uyarılar tanımlanmış ve
uygulanmasına yönelik hususlara yer verilmiştir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

06/01/2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmî Gazetede
yayımlanan “Tütün Mamullerinin Zararlarından
Korumaya Yönelik Üretim Şekline, Etiketlenmesine
Ve Denetlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar
Hakkında Yönetmelik”

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

06/01/2005 tarihli ve 25692 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelikte birleşik uyarılara ilişkin yapılan en son değişiklik **27/02/2010 tarihli ve 27506 sayılı Resmî Gazetede** yayınlanmıştır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

Yapılan önemli değişikliklerden bazıları şunlardır;

- ✓ **Genel uyarılar** tütün mamulü birim paketinin en çok görülebilen geniş **dış arka yüzeyine** uygulanır.
- ✓ **Birleşik uyarılar** ise aynı tütün mamulü birim paketinin en çok görülebilen geniş **dış ön yüzeyine**, yüzeyin üst seviyesinden kapak açım ya da bandrol bitim noktasından başlamak üzere uygulanır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

✓ Üretici veya ithalatçı firma tarafından, genel uyarılar ile birleşik uyarıların kullanım sırası ve süresi dönüşümlü olarak her bir marka için belirlenerek Kuruma bildirilir. Kurum gerekli gördüğü takdirde kullanım sırasını ve süresini değiştirebilir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

✓ Firmalar üretim ve ithalat programlarını, birleşik uyarılardan her birinin dönem içerisinde **% 5 ile % 9** oranları arasında ve mamullerin her bir çeşidinde ayrı ayrı görünmesini sağlayacak şekilde planlamalı ve uygulamalıdır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

- ✓ **Genel uyarı** ile dumansız tütün mamulleri için belirtilen uyarı, basılı olduğu birim tütün mamulü paketinin geniş dış yüzeyinin % 30'unu kaplamalıdır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

- ✓ Basılacak **birleşik uyarı** ise aynı tütün mamulünün diğer geniş dış yüzeyinin siyah sınır çizgileri ile birlikte % 65'ini kaplamalıdır.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Birleşik Uyarılara İlişkin Ülkemizde Yapılan Düzenleme

- ✓ 1/5/2010 tarihinden önce üretilen, birim paket ve grupman ambalajlarında birleşik uyarılar bulunmayan tütün mamulleri en geç **30/6/2010** tarihine kadar piyasaya arz edilebilir ve **31/12/2010** tarihine kadar da piyasada bulunabilir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Ülkemizde 1/5/2010 İtibariyle Uygulamaya Konulan Birleşik Uyarılar

1-Sigara /Tütün içenler genç yaşta ölür.

2-Sigara/Tütün içmek damarları tıkar, kalp krizine ve felçlere neden olur.

3-Sigara/Tütün içmek ölümcül akciğer kanserine neden olur.

4-Hamile iken sigara/tütün içmek bebeğe zarar verir.

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Ülkemizde 1/5/2010 İtibariyle Uygulamaya Konulan Birleşik Uyarılar

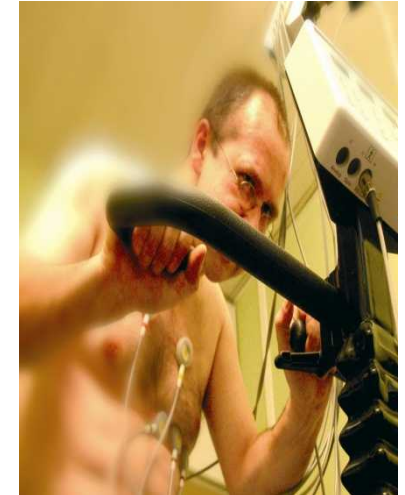
**5-Çocukları koruyun:
Dumanınızı onlara
solutmayın.**

**6-Sağlık kuruluşları
sigarayı/tütünü
bırakmada size
yardımcı olabilir.**

**7-Sigara/Tütün içmek
yüksek derecede
bağımlılık yapar,
başlamayın.**

**8-Sigarayı/Tütünü
bırakmak ölümcül kalp
ve akciğer hastalıkları
riskini azaltır.**

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Ülkemizde 1/5/2010 İtibariyle Uygulamaya Konulan Birleşik Uyarılar

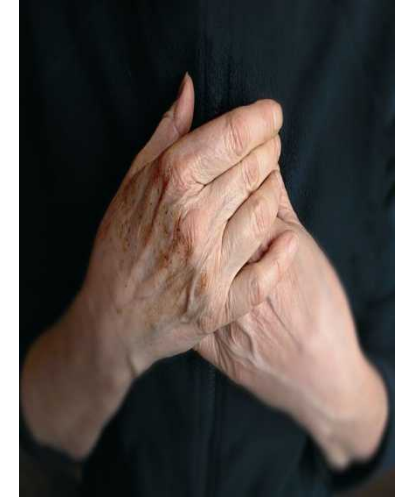
**9-Sigara/Tütün içmek
ağrılı ve yavaş bir
ölüme neden olabilir.**

**10.Sigarayı/Tütünü
bırakmak için
doktorunuzdan ve size en
yakın sağlık ocağından
yardım isteyin.**

**11-Sigara/Tütün içmek
kan akışını yavaşlatır ve
cinsel iktidarsızlığa
neden olur.**

**12-Sigara/Tütün içmek
cildin erken
yaşlanmasına neden
olur.**

Ülkemizde Birleşik Uyarılara Geçiş Süreci

Ülkemizde 1/5/2010 İtibariyle Uygulamaya Konulan Birleşik Uyarılar

**13-Sigara/Tütün içmek
spermilere zarar vererek
doğurganlığı azaltır.**

**14-Sigara/Tütün
dumanında benzen,
nitrozamin, formaldehit
ve hidrojeniyanit gibi
kanser yapıcı maddeler
bulunur.**

Birleşik Uyarıların Tütün Mamulü Kullanımına Etkileri

Tütün mamulleri paketlerinde iyi tasarlanmış sağlık uyarıları ve mesajları tütün kullanımının sağlık üzerindeki etkileri konusunda kamu farkındalığını artırmak ve tütün tüketimini azaltmada etkin olduğu konusunda uygun maliyetli bir araç olduğunu göstermiştir.

Birleşik Uyarıların Tütün Mamulü Kullanımına Etkileri

**Küçük ve sadece metinden oluşan sağlık uyarılarına karşın resimli daha büyük uyarıların fark edilmesi,
sağlık risklerini daha iyi iletmesi,
daha fazla duygusal bir tepki uyandırması ve tütün kullanıcılarının tütün tüketimini bırakmak ve azaltmadaki motivasyonlarını artırabilir.**

Birleşik Uyarıların Tütün Mamulü Kullanımına Etkileri

Büyük boyutlu ve resimli sağlık uyarılarının başlıca etkileri;

- Tüm yaş grupları arasında etkilidir.
- Fark edilebilirliği yüksektir.
- Sigaranın sağlığa etkileri konusunda toplum duyarlılığını arttır.
- Bırakmayı cesaretlendirici etkisi vardır.

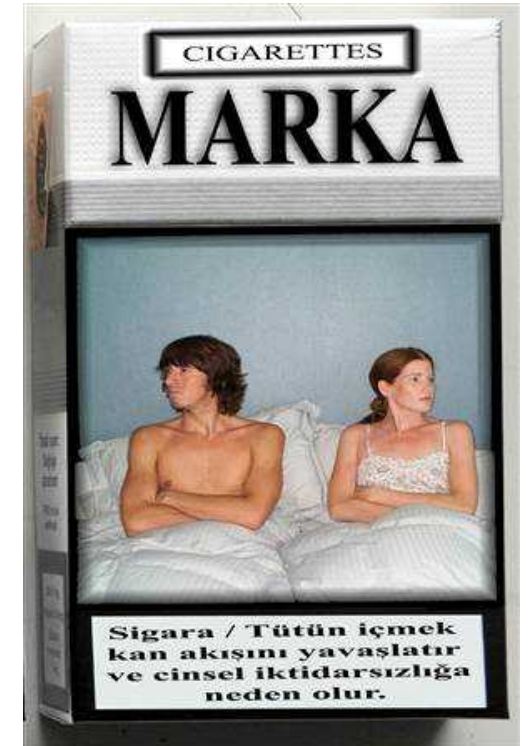
Birleşik Uyarıların Tütün Mamulü Kullanımına Etkileri

- Okur-yazarlığı olmayan kişiler, çocuklar ve birçok dilin birlikte konuşulduğu ülkelerde kişilere ulaşmada etkindir.
- Bölgesel farklılıkların olduğu kesimlerde sağlık ile ilgili bilgi veren bir araçtır.
- Gençleri sigara içmeye başlamadaki caydırıcı etkisi vardır.

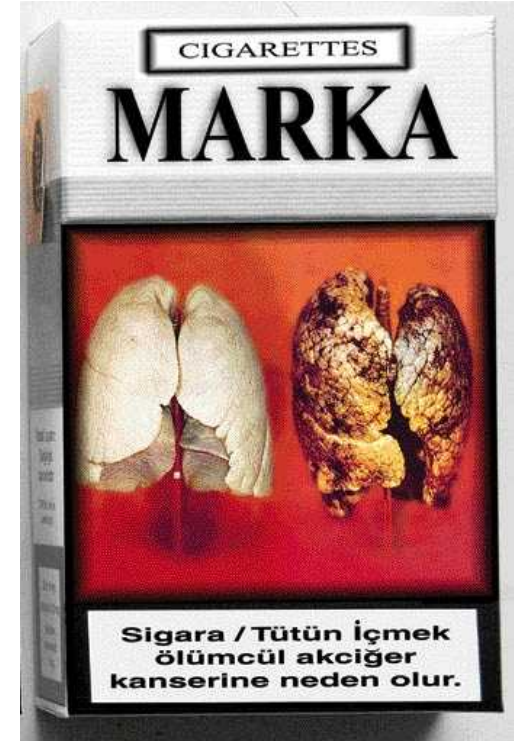
Birleşik Uyarıların Tütün Mamulü Kullanımına Etkileri

- Güçlü bir iletişime sahiptir..
- Kişisel inandırıcılığı ve ikna ediciliği artırır.
- Farklı sosyal gruplar arasında da etkilidir.
- Duygusal etkiyi artırır.
- Paketlerin cazibesini azaltır.
- Mamulün tüketiciler gözündeki imajını zayıflatır.

Birleşik Uyarılar İle Verilecek Mesajların İçeriği

- Sigarayı bırakma konusunda tavsiyeler vermeli.
- Tütünün bağımlılık yapıcı doğası vurgulanmalı.
- Kötü ekonomik ve sosyal sonuçlar (örneğin, tütün mamullerini satın almanın yıllık maliyeti) hakkında bilgiler verilmeli.
- Tütün kullanımının başkaları üzerindeki etkisi (örneğin, sigara içme nedeniyle birisinin babasının erken hastalanması veya sevilen birisinin tütün dumanına maruz kalması nedeniyle vefatı).

Birleşik Uyarılar İle Verilecek Mesajların İçeriği

- Meydana gelebilecek kötü çevresel sonuçlar ve tütün endüstrisi uygulamalarına ilişkin bilgiler verilmeli.
- Sağlık uyarı ve mesajlarının dili otoriter ve bilgilendirici ancak yargılayıcı olmamalıdır.
- Uyarı ve mesajlar, ülke kültürüne uygun basit, açık ve kısa bir dilde sunulmalıdır.
- Sağlık uyarı ve mesajları kanıtlara dayalı, olumlu ve destekleyici olmalıdır.

Sigara Paketlerindeki Birleşik Uyarıların İşlevleri

Tiryakiler ne zaman uyarıları fark eder ve uyarıdaki bilgiler hakkında düşünmeye başlarlar?

- Uyarılar paketin üstünde ve önünde olduğunda,
- Uyarılar, spesifik ve net olduğunda (“Sigara içmek zararlıdır” gibi genel değil),
- Uyarılar hassas bir tepkiyi anımsattığında,
- Uyarılar inandırıcı olduğunda,
- Uyarılar düzenli aralıklarla değiştirildiğinde.

Dünyada Birleşik Uyarılara Geçen Ülkeler ve Uygulamaya Başlama Yılları

1. Kanada (2001)
2. Brezilya (2002; 2004; 2009)
3. Singapur (2004; 2006)
4. Tayland (2005; 2007; 2010)
5. Venezuela (2005; 2009)
6. Ürdün (2006)
7. Avustralya (2006; Her 12 ayda bir A ve B Setleri dönüşümlü)
8. Uruguay (2006; 2008; 2009a; 2009b; 2010)
9. Panama (2006; 2009)
10. Belçika (2006)
11. Şili (2006; 2007; 2008; 2009)
12. Hong Kong (2007)
13. Yeni Zelanda (2008)
14. Romanya (2008)
15. Birleşik Krallık (2008)
16. Mısır (2008)
17. Brunei (2008)

Dünyada Birleşik Uyarılara Geçen Ülkeler ve Uygulamaya Başlama Yılları

18. Cook Islands (2008)
19. İran (2009)
20. Malezya (2009)
21. Tayvan (2009)
22. Peru (2009)
23. Çibuti (2009)
24. Mauritius (2009)
25. Hindistan (2009)
26. Paraguay (2010; 2011; 2012)2
27. Letonya(2010)
28. Pakistan (2010)
29. İsviçre (2010; Her 24 ayda bir Set 1, 2, 3 dönüşümlü)
30. Kolombiya (2010)
31. **Türkiye (2010)**
32. Meksika (2010)
33. Norveç (2011)
34. Malta (2011)

Çeşitli Ülkelerde Birleşik Uyarıların Pakette Kullanılan Oranı

Boyut – Paketin Ön ve Arka Oranı

80%	Uruguay (ön ve arka 80%)
65%	Morityus (ön 60%, arka 70%)
65%	Meksika (30%, 100%)
60%	Paraguay (60%, 60%)
60%	Avustralya (30%, 90%)
60%	Yeni Zelanda (30%, 90%)
60%	Cook adaları (30%, 90%)
56%	Belçika (48%, 63%, sınır çizgileri dâhil)
56%	İsviçre (48%, 63%, sınır çizgileri dâhil)
55%	Tayland (55%, 55%)
52%	Finlandiya (45%, 58%, sınır çizgileri dâhil)
52%	İrlanda (45%, 58%, sınır çizgileri dâhil)
50%	Bruni (50%, 50%)
50%	Kanada (50%, 50%)
50%	Şili (50%, 50%)
50%	Çibuti (50%, 50%)
50%	Mısır (50%, 50%)

Çeşitli Ülkelerde Birleşik Uyarıların Pakette Kullanılan Oranı

Boyut – Paketin Ön ve Arka Oranı

50%	İran (50%, 50%)
50%	Panama (50%, 50%)
50%	Singapur (50%, 50%)
50%	Arnavutluk (50%, 50%)
50%	Bolivya (50%, 50%)
50%	Kamerun (50%, 50%)
50%	Eritrea (50%, 50%)
50%	Madagaskar (50%, 50%)
50%	Malezya (40%, 60%)
50%	Brezilya (ön veya arkanın 100%)
50%	Venezüella (ön veya arkanın 100%)
48%	AB Direktifini tam olarak uygulayan tek dilli(Birleşik Krallık gibi) AB ülkeleri (ön 43% , arka 53%, sınır çizgileri dâhil)
48%	Norveç (43%, 53%, sınır çizgileri dâhil)
48%	İzlanda (43%, 53%, sınır çizgileri dâhil)

Çeşitli Ülkelerde Birleşik Uyarıların Pakette Kullanılan Oranı

Türkiye, sigara paketlerinin sadece ön yüzünde bulunan birleşik uyarıların kapladığı alan yönüyle Dünyada 2. sırada yer almaktadır.

Boyut – Paketin Önü

80%	Uruguay
65%	Türkiye
60%	Morityus
60%	Paraguay
55%	Tayland
50%	Brunei
50%	Kanada
50%	Şili

Boyut – Paketin Önü

50%	Çibuti
50%	Mısır
50%	Hong Kong
50%	İran
50%	Madagaskar
48%	Belçika
48%	İsviçre
45%	Finlandiya

Birleşik Uyarıları En Ağır Şekilde Uygulayan Ülkelerden Örnekler

香港特區政府忠告市民

吸煙引致末梢血管疾病

焦油： 毫克 尼古丁： 毫克

HONG KONG

GANGRENA

O Ministério da Saúde adverte:
O uso deste produto obstrui as artérias e
dificulta a circulação do sangue.

PARE DE FUMAR
DISQUE SAÚDE
0800 61 1997

BREZİLYA

Birleşik Uyarıları En Ağır Şekilde Uygulayan Ülkelerden Örnekler

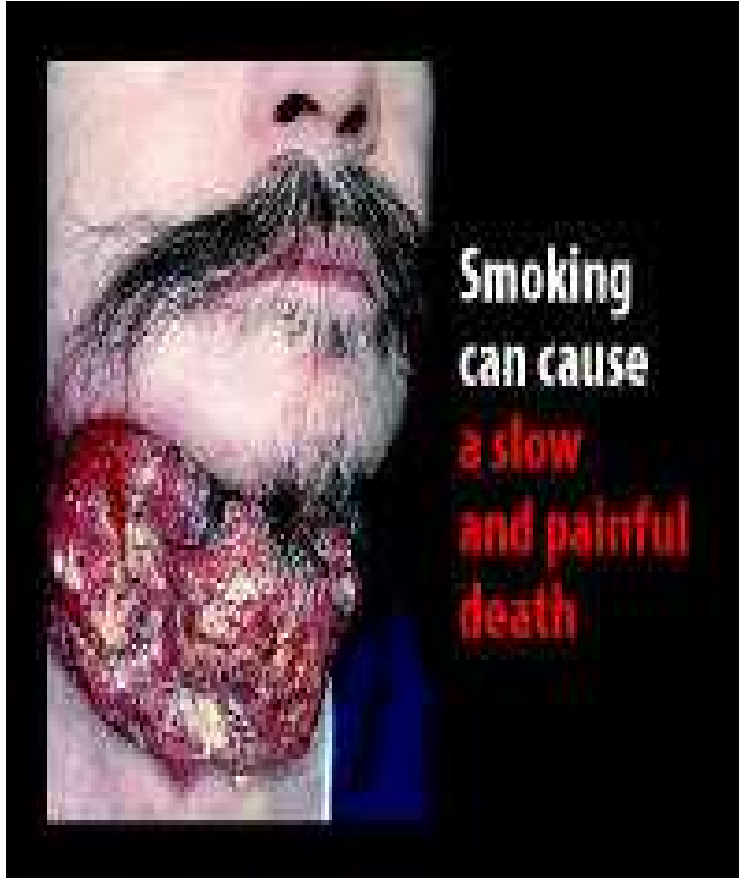
VENEZÜELLA

افراد سیگاری ۲ برابر بیشتر از
افراد غیرسیگاری در معرض خطر
ابتلا به انواع سرطانهای پوست
هستند

İRAN

Birleşik Uyarıları En Ağır Şekilde Uygulayan Ülkelerden Örnekler

İNGİLTERE

SİNGAPUR

Birleşik Uyarıları En Ağır Şekilde Uygulayan Ülkelerden Örnekler

استعمال دخانیات سبب آسیب های
جبران ناپذیری به بافت چشم ،
اعصاب مرکزی بینایی و در نهایت
کورگی
می شود.

İRAN

สูบบุหรี่เป็นมะเร็งปอดและเสี่ยง

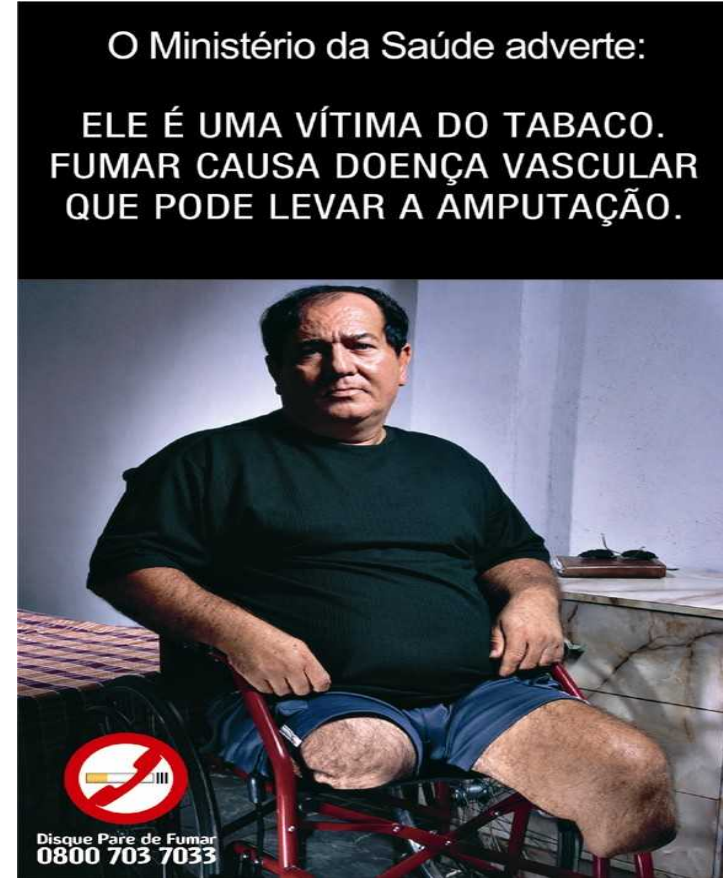
เส้นบุหรี่ 1600

TAYLAND

Birleşik Uyarıları En Ağır Şekilde Uygulayan Ülkelerden Örnekler

YENİ ZELANDA

BREZİLYA

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Türkiye’de tütün mamullerinin reklam ve tanıtımı her ne suretle olursa olsun mutlak anlamda yasaklanmıştır.

Bahse konu reklam ve tanıtım yasakları, sektörde faaliyet gösteren firmaların ürettikleri mamullerin ambalajlarını dikkat çekici hale getirmek suretiyle tanıtım yapmaya yöneltmektedir.

Tüketimi sonucunda geniş halk kitlelerini etkileyen bir ürün olan tütün mamullerinin üretimi ve ticareti ise yasal olmakla birlikte yapılan düzenlemeler ile bu mamullerin üretimi ve ticareti kontrol altında tutulmaktadır.

Tütün mamulleri paketleri birer reklam unsuru olarak kullanıldığında tüketimi destekleyici bir rol üstlenebilmektedir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Tüketiciler tarafından günde birkaç kez görülen tütün mamulleri paketlerinin üzerinde yer alan sağlık uyarıları;
tüketime zararlı etkileri konusunda tüketicinin bilgilendirilmesini sağlamakta olup,
aynı zamanda tütün mamulleri paketlerinin üreticiler tarafından birer reklam unsuru olarak kullanılmasını engellemektedir.

Dünyada yapılan pek çok araştırmalarda resim içeren mesajların fark edilebilirliklerinin ve
tüketici üzerindeki etkilerinin mesajların kapladığı alanlar ile doğru orantılı olduğu belirlenmiştir.

DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Ülkemizde 1/5/2010 tarihinden itibaren uygulamaya konulan düzenleme ile Türkiye, paketin önyüzünün % 65'lik orandaki alanın birleşik uyarılara ayrılmasıyla

% 80'lik orana sahip Uruguay'dan sonra ikinci sırada yer alması sağlanmıştır.

Bu oran dünya ölçeğinde uygulananlara göre ortalamanın üzerinde bir orandır

ki bu durum tütün kontrolüne ilişkin en etkili politikalardan biridir.

**SABIRLA DİNLEDİĞİNİZ İÇİN
TEŞEKKÜR EDERİM...**

Sebahattin KUŞ
Tütün ve Alkol Kontrolü Daire Başkanlığı
Uzman
sebahattin.kus@tapdk.gov.tr